

‘Boek schrijven is als berg beklimmen’

De eerste Nederlandse vrouw die de top van de Mount Everest bereikte, heeft opnieuw een loodzware beproeving achter de rug. Katja Staartjes (50) liep met haar man 2.000 kilometer door de bergen in Nepal. De Okkenbroekse schreef er een boek over.

Tekst: **René Vorderman**
Foto's: **Katja Staartjes en Henk Wesselius**

Is de Himalaya het dak van de wereld, dan is Okkenbroek de begane grond. Middenin de weilanden staat de boerderij van Katja Staartjes en Henk Wesselius. In het kantoor aan huis van Katja ligt, vers van de pers, het vuistdikke boek dat zij heeft geschreven: *Lopen over de grens; Great Himalaya Trail door Nepal*. Ze is er 'heel blij' mee. „Een boek schrijven is te vergelijken met het beklimmen van een berg. Je bent maanden druk met de voorbereiding en de beklimming zelf duurt een aantal weken. 8 november kwamen we terug van onze laatste trip. Toen moest ik drie van de dertien hoofdstukken nog op papier zetten. Ik heb de laatste tijd niets anders gedaan dan schrijven, foto's uitzoeken en kaarten bewerken. Heel intensief.”

Schrijven betekent voor haar ervaringen verwerken. „Je maakt tastbaar wat je hebt meegemaakt. Tijdens het schrijven realiseerde ik me eens te meer dat we een heel bijzondere reis hebben gemaakt. Henk en ik hebben vaker beklimmingen gedaan, maar we beperkten ons tot één berg per trip. Nu zijn we 22 bergpassen over geweest die hoger waren dan 5.000 meter, twee zelfs hoger dan zes kilometer. Elke dag waren we onderweg. Het is zo geweldig om in de bergen te leven. Je enige zorg is of je water en een slaapplaats kunt vinden. Een ongelooflijk mooi leven: extreem, basaal en puur.”

En nu zit ze weer middenin de luxe. „Ik ben blij om thuis te zijn en kan de luxe waarderen. Een goed gevulde koelkast, een krant. Maar het is wel een overgang. We hebben in Nepal werkelijke armoede gezien. Ik voelde me bijna bezwaard om in die gebieden te wandelen.” Zoals in het dorp Thehe, waar koeien bij de mensen in huis leven en veel kinderen 'overduidelijk een slechte gezondheid hebben': onophoudelijk hoesten, open wonden, hongerbuikjes. Henk en Katja doen wat ze kunnen - ze plakken pleisters en behandelen de kinderen met desinfecterende crème - maar de Hollandse reizigers voelen zich machteloos.

Het bezoek aan Thehe hoort bij etappe één van de 2.000 kilometer lange trektocht Nepal Traverse van Katja en Henk. De wandeling

ling voert tussen het westelijke en meest oostelijke drielandpunt van Nepal, in totaal 125 kilometer klimmen en dalen. 141 dagen zijn ze onderweg, verdeeld over vier etappes in drie jaar tijd.

Het plan voor de ambitieuze reis ontstaat eind 2008 op de Vaalserberg, bij het drielandpunt in Limburg. Op het hoogste punt van Nederland, 322 meter boven zeeniveau, denken de twee spontaan aan Nepal en concluderen dat dit land in de uiterste hoeken twee drielandpunten heeft.

Een droom voor een megavoetocht is geboren, zonder dat de doorgewinterde klimmers weten welke ontberingen ze te wachten staan. Zoals in de herfst van 2010, het eigenlijke begin van de reis; etappe nul. Deze eerste trip eindigt voortijdig omdat het startpunt, het noordwestelijke drielandpunt, door de zware moesson onbereikbaar is. Het voetpad is volledig overstromd. Bovendien breekt Henk zijn sleutelbeen. Er zit maar één ding op: terug naar Nederland.

In april 2011 wagen Katja en Henk het er opnieuw op, deze keer gaat het goed. De uitdaging voor het stel zit hem in het ontdekken van nieuwe omgevingen en het ritme van dagenlang lopen, 'ondergedompeld' in die majestueuze natuur, weg van de drukte van alledag. Makkelijk is het bepaald niet. Neem alleen al de peilloos diepe ravijnen, gletsjerspleten, beangstigend smalle paden en onge-repte landschappen met soms wel een meter sneeuw. Daarnaast gladheid, vallende stenen en dagen met te weinig eten. Eén keer worden de Okkenbroekers bijna letterlijk gehinderd door beren op de weg.

Het meest angstig is Katja bij een kolkende, woeste rivier die ze moeten oversteken. Er is geen brug, er ligt enkel een gladde boomstam vol mos. Gids Chhiring loopt er met speels gemak overheen ('met hetzelfde gemak als waarmee Nederlanders fietsen') en ook Henk gaat het behoorlijk af. Katja daar-

entegen beleeft één van de angstigste momenten uit haar leven. „Ik ben geen watermens.” Uiteindelijk bereikt ze de overkant. Een essentieel moment, concludeert ze in

“We hebben in Nepal werkelijke armoede gezien. Ik voelde me bijna bezwaard om in die gebieden te wandelen”

Katja Staartjes

haar boek: 'Grenzen overgaan om je doel te bereiken, betekent soms dat je je onzekerheid of angst moet overwinnen. Door te vertrouwen op jezelf en die volgende extra stap te zetten, kun je je grenzen verleggen en verder komen'.

Maar, zo nuanceert de Okkenbroekse, 'de natuur is altijd leidend en legt ons haar grenzen op. Ook confronteert ze ons met onze persoonlijke limiet. Tot hoe ver kun je gaan? Wanneer knapt het elastiek? Om dat goed te kunnen aanvoelen, moet je enorm eerlijk zijn tegen jezelf, je moet werkelijk naar binnen kunnen kijken'. De reis was een spirituele beleving, zeker. Het noorden van Nepal is doorspekt met boeddhisme. Het respect voor monniken (en ouderen) is ontzaglijk. Katja voelde zich 'heel bescheiden'. Niet in de laatste plaats ten opzichte van de ber-

Makkelijk is de trektocht van Katja Staartjes en Henk Wesselius (uiterst links en rechts op de inzet hieronder) beslist niet. Ze passeren onder meer onmetelijk diepe ravijnen en gletsjerspleten. Eén keer worden de Okkenbroekers bijna letterlijk gehinderd door beren op de weg.

gen. „Je bedwingt een berg niet, je wordt er toegelaten”, zegt ze. „De natuur is altijd groter dan jij. Je kunt een berg wel beklimmen, maar niet bedwingen.” De voormalig hardlooper (subtop Nederland) klimt al sinds de jaren tachtig. „Het is mijn passie, in de bergen ben ik gelukkig.” Ze was in 1999 de eerste Nederlandse vrouw op de Mount Everest (negen kilometer) en stond drie andere keren op een berg hoger dan acht kilometer. Onder meer op de Gasherbrum 1 in Pakistan. „Sinds ik in 1983 voor het eerst naar de bergen reisde, wil ik niets anders meer. Het is een verslaving. Ik kan me goed focussen en alles uitschakelen met dat ene doel voor ogen: de top.”

Heeft de Nepal Traverse - een uitgebreide variant op de internationaal bekende Great Himalaya Trail - haar veranderd? „Ik ben nogal geneigd het glas halfleeg te zien, maar nu is-ie steeds vaker halfvol. Daarnaast heb ik de waanzinnige gastvrijheid van Nepal ervaren. Als ik aan het werk ben, ben ik toch vaak onrustig. Maar het is zo mooi wanneer iemand zich welkom voelt. Dat hoop ik nu meer uit te stralen.” Aanvankelijk had Katja er moeite mee dat zij, Henk en Chhiring de trip niet tot het bittere eind hebben volbracht. Barre weersomstandigheden - storm, hevige sneeuwval en een gevoels-temperatuur van -25 graden - maakten de laatste negen kilometer onmogelijk. Maar in-

middels heeft ze er vrede mee. Meer dan dat zelfs. „Wat is het waard, honderd procent en goud maar niet gezond terugkeren? Nu hebben we zilver met een gouden rand en dat is misschien nog wel mooier. We hebben goed aangevoeld waar onze grens lag: tot hier en niet verder. Ik kijk met veel genoegen terug, de reis heeft ons verrijkt.”

Katja Staartjes presenteert haar boek zondag om 13.00 uur bij Praamstra. Toegang gratis, aanmelden noodzakelijk via info@boek-handelpraamstra.nl of 0570-675925. *Lopen over de grens* telt 468 pagina's, 250 foto's en dertien topografische kaarten. Het ligt in de boekhandel voor 35,95 euro. www.greathimalayatrail.nl.

‘Burgemeester’ Özcan Akyol

Tussen 8 en 16 maart viert Nederland de 79ste Boekenweek. Het thema: Reizen. Özcan Akyol is benoemd tot burgemeester van de Deventer Boekenweek. Hij ontvangt de bijbehorende ketting morgenmiddag om 16.00 uur tijdens de openingsceremonie in de bibliotheek aan de Brink (toegang vrij). Akyol vertoont zich tijdens de Boekenweek bij menig activiteit en is aanspreekbaar voor het publiek.

Een greep uit het programma:

- Zondag 9 maart, 14.30-18.00 uur: Cursiefjes in de kroeg. Zes schrijvers, onder anderen Akdelkader Benali, Arjen Lubach en Wim Daniels, treden kort op in cafés. Locaties: De Heeren op de Brink, De Heks, Persee, De Hup, COC en Floors. Toegang vrij.
- Zondag 9 maart, 14.00-16.30 uur: Deventer Literair presenteert in DokH2o literaire en poëtische talenten. Acht korte optredens, toegang gratis.
- Dinsdag 11 maart, 19.30-22.30 uur: Inschepen met Tommy Wieringa (Wellekade). Wieringa leest tijdens een boottocht voor uit het door hem geschreven Boekenweekgeschenk: *Een mooie jonge vrouw*. Kaarten à 19,50 euro via www.deventerboekenweek.nl.
- Donderdag 13 maart, 20.00 uur: Flora's en Anna's tijdsmachine in de centrumbibliotheek. Een literaire reis naar het Victoriaanse Londen met de schrijfsters Floortje Zwigtman en Anna Ros. Entreekaarten (5 euro) verkrijgbaar vanaf 19.00 uur.
- Zaterdag 15 maart, 19.30 uur: Avond van het korte verhaal in de Deventer Schouwburg. Met onder anderen Nico Dijkshoorn, A.L. Snijders en Almar Otten. Entree 12 euro.
- Zaterdag 15 maart, 20.00 uur: Groot Deventer Dictee in de schouwburg. Deelname 8 euro, aanmelden via www.deventerschouwburg.nl.
- Zondag 16 maart, 12.00 uur: Literaire lunch en lezing met als thema Reizen: door Overijssel. Startpunt: Theater Bouwkunde. Lezing door stadshistoricus Clemens Hoggenstijn en historische kaarten bekijken. Entree: 19 euro.
- Er twee foto-exposities over het thema Reizen: bij Praamstra door het collectief Perspectief en in het voormalige Schröderpand op de hoek Stromarkt-Engestraat door Babet Olde Weghuis.

Het complete programma en meer info staat op www.deventerboekenweek.nl.